

Λόγος Γ´ - Διάλογος για τον σκληρό μοναχικό βίο μεταξύ του Φιλοκτήμονα και του Ακτήμονα, δηλαδή του Φιλαργύρου και του Αναργύρου. (Μέρος 1ο)

Αφιέρωματα / Άγιος Μάξιμος ο Γραικός



Φιλάργυρος: Εσύ επαινείς την αναργυρία και ταυτόχρονα δεν παύεις να γυρίζεις από πόλη σε πόλη και από χώρα σε χώρα, ζητώντας ελεημοσύνη από άρχοντες και ηγεμόνες. Αλλά πές μου, τι είναι καλύτερο από τα δύο· να έχεις αρκετό εισόδημα και να ζείς πάντοτε μέσα στο μοναστήρι σου και να εξασκείσαι στην ψαλμωδία, την λιτανεία και την προσευχή η, για να έχεις το αναγκαίο εισόδημα, να περιπλανιέσαι πάντοτε έξω από το μοναστήρι σου, να επισκέπτεσαι όλες τις πόλεις και όλες τις χώρες και, αφού σου δώσουν ελεημοσύνη, να χαιρέσαι και να ευχαριστείς αυτόν πού σε ελέησε, και αν δεν σου δώσουν ελεημοσύνη, να παραπονιέσαι, να στενοχωριέσαι και να μαλώνεις όσους δεν σου έδωσαν, κατηγορώντας τους ως σκληρούς και άκαρδους;

Ανάργυρος: Μή βιάζεσαι, αγαπητέ μου, να κακολογήσεις την αρετή της αναργυρίας, πού αποτελεί εντολή του ευαγγελίου και των Πατέρων, επειδή ποτέ δεν θα μπορέσεις με καμμία θεόπνευστη Γραφή να αποδείξεις ότι η φιλαργυρία ήταν χρήσιμη για όσους αφιέρωσαν τον εαυτό τους στον μοναχικό βίο. Αντιθέτως, θα βρείς παντού ότι η θεόπνευστη Γραφή την απαγορεύει ως αιτία αμετρήτων κακών για τους μοναχούς, αν βέβαια θέλεις να διαβάζεις την θεόπνευστη Γραφή χωρίς πάθος και εγωισμό. Η φιλαργυρία μας απομακρύνει από τον μοναχικό κανόνα, μας κάνει να παραβαίνουμε τους όρκους μας και, σύμφωνα με τους λόγους του αποστόλου, μας κάνει να δημιουργούμε πάλι ο,τι καταστρέψαμε .



Φιλάργυρος: Αυτό δεν μπορείς να το αποδείξεις, επειδή ο Κύριος ξεκάθαρα λέγει στο Ευαγγέλιο: «Και πās όστις αφήκεν οικίας η αδελφούς η αδελφάς η πατέρα η μητέρα η τέκνα η αγρούς ένεκεν του ονόματός μου, εκατονταπλασίονα λήψεται και ζωήν αιώνιον κληρονομήσει» . Άκουσες ότι «εκατονταπλασίονα λήψεται».

Ανάργυρος: Ομολογουμένως έτσι το είπε ο Σωτήρας και ασπάζομαι και εγώ αυτήν την θεία υπόσχεση. Όμως δεν μπορούμε να το κατανοούμε, όπως σου φαίνεται, γι' αυτό άκουσε τον ίδιο τον Σωτήρα, πού καθαρά λέγει: «ουδείς επιβαλών την χείρα αυτού επ' άροτρον και βλέπων εις τα οπίσω εύθετός εστιν εις την βασιλείαν του Θεού» . Τί θα πείς γι' αυτό; Μήπως ο ίδιος αντιφάσκει με τον εαυτό Του; Μακριά

από μας μια τέτοια βλασφημία! Επειδή όμως θέλει να μας στηρίξει, για να επαγρυπνούμε πάντοτε τηρώντας τις σωτήριες εντολές Του, μας παρακινεί με την παραβολή να το κάνουμε. Ως «χείρα» ο Κύριος αποκαλεί την προσωπική αυτεξούσια βούληση και την προσπάθεια του καθενός μας, ως «άροτρον» αποκαλεί τις άγιες εντολές Του, επειδή με αυτές καθαρίζεται το χωράφι της καρδιάς μας και εξολοθρεύον-ται τα νοερά αγκάθια, πού φυτρώνουν μέσα της εξαιτίας της μακρόχρονης πονηρής συνηθείας μας, δηλαδή των πονηρών σκέψεων και των σαρκικών επιθυμιών. Αντί αυτών σπέρνονται εκεί οι σωτήριοι σπόροι της ευσεβείας, δηλαδή η γερή και σταθερή πίστη, η αγνή και ανυπόκριτη αλήθεια και η ελπίδα, από τις οποίες φυτρώνει η φλεγόμενη Θεία αγάπη. Η αγάπη αυτή μισεί πάντοτε ολόψυχα κάθε επίγεια φιλαργυρία και εμπάθεια, διότι ακριβώς αυτές απομακρύνουν την ψυχή από την θεία αγάπη και την αναζήτηση του Θεού, και μαζί με αυτά φυτρώνει και η τελεία αλήθεια, πού κάνει να προτιμούμε να είμαστε αδικημένοι και να υποφέρουμε από πτωχεία και διάφορες πίκρες, ελπίζοντας στην απόλαυση των αιωνίων αγαθών στον ουρανό. Με την στροφή «εις τα οπίσω» Αυτός εννοεί την επιστροφή στις συνήθειες και στις πράξεις της εγκόσμιας ζωής, πού στην ουσία είναι οι πολύπαθες μέριμνες και φήμες. Τέτοιες είναι ο πλούτος και η κάθε είδους φιλαργυρία, η ασταμάτητη επιθυμία και η ακόρεστη δίψα για χρυσό και ασήμι και η συνεχώς αυξανόμενη φιλαργυρία, πού σαν αγκάθια πνίγουν τον σπόρο της ευσεβείας . Αυτός ο άνθρωπος δεν φέρνει καρπούς στον Κύριό του, και γι' αυτό, όπως το άχυρο θα καεί εντελώς από το πύρ του Θεού, σύμφωνα με το θείο ρητό· «το δε άχυρον κατακαύσει πυρί ασβέστω» . Γι' αυτό ακριβώς ένας τέτοιος άνθρωπος δεν μπορεί να γίνει δεκτός στην βασιλεία των ουρανών, όπου κατοικούν μόνο η αλήθεια και η αγιότητα. Η φιλαργυρία συνδέεται πάντοτε με το κακό και την αδικία, και συνήθως θα βρεις μέσα της πολλή απανθρωπία, αν θέλεις να το μελετήσουμε μαζί με την θέληση του Θεού και με την αλήθεια.

Φιλάργυρος: Δεν συμφωνώ καθόλου μαζί σου, επειδή γνωρίζω ότι ο Αβραάμ και το ενάρετο γένος του, πού χειρίστηκαν δίκαια τον πλούτο και τα χρήματα, αγαπήθηκαν από τον Θεό. Επειδή ο πλούτος δεν είναι κακό για όσους τον διαχειρίζονται καλά, όπως είπαν οι θεόπνευστοι Πατέρες.

Ανάργυρος: Δόξα τώ Θεώ και τώ Κυρίω των όλων, διότι ακόμη και χωρίς να το θέλεις υποστήριξες την αλήθεια των λόγων μου, αναφέροντας ως επιχείρημά σου αυτούς τους δικαίους, ούτως ώστε αυτό πού έπρεπε να αποδείξω με πολλά λόγια το απέδειξες ο ίδιος με λίγα λόγια και μάλιστα, σκοπεύοντας να με πολεμήσεις με αυτά, ακύρωσες τελικά τα επιχειρήματά σου.

Φιλάργυρος: Γιατί το λες αυτό; Μήπως δεν έχει γραφεί ότι και ο Αβραάμ και ο Ισαάκ και ο Ιακώβ, καθώς και ο Ιώβ, ο Δαβίδ και ο Σαμουήλ, πού καλά, ενάρετα και

όσια χειρίστηκαν τον πλούτο και την περιουσία τους, ευχαρίστησαν κατ' αυτόν τον τρόπο τον Ύψιστο;

Ανάργυρος: Για τους μακαρίους αυτούς άνδρες αναφέρεται ότι με αυτόν τον τρόπο ευχαρίστησαν τον Ύψιστο, και εγώ το παραδέχομαι, όπως άλλωστε και ο κάθε καλόπιστος υποστηρικτής της αληθείας. Αλλά μερικοί από αυτούς ζούσαν και πριν από τον γραπτό νόμο και τις εντολές, ενώ άλλοι έζησαν μετά τον Νόμο και τις εντολές και συμ-περιφέρονταν δίκαια, όπως το διέταζε ο νόμος του Θεού, χωρίς καμμία αδικία και απληστία. Έτσι έδιναν απλόχερα το ψωμί τους σε όλους όσοι είχαν ανάγκη και συμπλήρωναν με το ασήμι τους, και χωρίς φειδώ, τις ελλείψεις αυτών που δεν είχαν τα αναγκαία για να ζήσουν. Με λίγα λόγια, βοηθούσαν με κάθε τρόπο όλους τους ταπεινούς και τους καταφρονημένους, προστάτευαν τις χήρες και τα ορφανά και μεριμνούσαν γι' αυτές, σύμφωνα με την θεόπνευστη Γραφή, η οποία, σε πολλά χωρία της, άλλοτε επικαλείται τον Ύψιστο εναντίον των αδικούντων λέγοντας «χήραν και ορφανόν απέκτειναν, και προσήλυτον εφόνευσαν» , και αλλού προαναγγέλλει εκδίκηση γι' αυτούς με την βοήθεια του Υψίστου λέγοντας: «Κύριος φυλάσσει τους προσηλύτους. Ορφανόν και χήραν αναλήψεται και οδόν αμαρτωλών αφανεί» . Και αλλού πάλι λέγει: «Κρίνατε ορφανώ και πτωχώ, ταπεινόν και πένητα δικαιώσατε» . Επίσης ο μακάριος Ιώβ λέγει ότι ήταν πατέρας των ορφανών και προστάτης των χηρών και ποτέ δεν άφησε πτωχό να φύγει με άδεια χέρια . Όλα αυτά αποδεικνύουν φανερά, ποιά μέριμνα και φροντίδα είχαν αυτοί οι ενάρετοι για τους πτωχούς και τους αδικημένους. Παρ' όλα αυτά, αγαπητέ μου, ζούσαν με τις γυναίκες και τα παιδιά τους, είχαν σπίτια και υπηρέτες, σύμφωνα με αυτόν τον νόμο και οι εντολές του νόμου δεν τους απαγόρευαν να ζούν την ζωή τους σύμφωνα με τις απαιτήσεις της ανθρωπίνης φύσεως και να κατέχουν κτήματα και δούλους. Γι' αυτό, όπως γενικά αυτοί που εκπληρώνουν τις εντολές του Θεού, ευαρεστούν τον Ύψιστο.

Εμείς όμως, ως μοναχοί, πώς τακτοποιούμε την ζωή μας η, για να το πώ καλύτερα, πώς τολμάμε να συγκρίνουμε την ζωή μας με την ζωή αυτών των εναρέτων; Πού είναι γραμμένο γι' αυτούς ότι, αντίθετα με τις εντολές του νόμου, δάνειζαν το ασήμι τους με τόκους η ζητούσαν από τους πτωχούς τόκους επί τόκων η προχωρούσαν σε κατάσχεση της ασήμαντης ελεεινής περιουσίας εκείνων που δεν ήταν σε θέση να πληρώσουν τα χρέη τους;

Εμείς όμως τώρα τολμάμε να τα πράττουμε αυτά εις βάρος των πτωχών αγροτών, επιβαρύνοντάς τους με μεγάλους τόκους, και τους καταστρέφουμε οικονομικά, αν δεν μπορούν να εξοφλήσουν το δάνειο, και μάλιστα εις βάρος αυτών που δουλεύουν ασταμάτητα και υποφέρουν στα χωριά μας και για όλες τις ανάγκες μας εντός και εκτός της μονής. Πού είναι γραμμένο ότι θα τολμούσαν να

επιτρέψουν μια τέτοια απανθρωπία εκείνοι οι δίκαιοι; Δεν θα το βρείς πουθενά. Και ακόμη περισσότερο αξιοθαύμαστοι είναι αυτοί, επειδή τήρησαν με ακρίβεια τις εντολές του Ευαγγελίου, τότε πού δεν είχε δοθεί ακόμη νόμος. Και εμείς, πού αποκαλούμαστε οπαδοί του Ευαγγελίου και προσ-παθούμε να φθάσουμε την τελειότητα της ζωής σύμφωνα με τον Θεό, για ποιόν λόγο απαρνούμαστε με την θέλησή μας όλες τις χαρές αυτού του ματαίου κόσμου; Δίνουμε όρκους στο όνομα του Θεού ενώπιον των εκλεκτών Αγγέλων Του ότι θα ζήσουμε όλο τον υπόλοιπο χρόνο της ζωής μας κατά τις άγιες εντολές Του, με ταπεινοφροσύνη, με ένδεια και πραότητα όπως ο Χριστός. Αλλά αργότερα ξεχνούμε τους όρκους μας και χωρίς προφανώς να τους δίδουμε καμμία αξία, προσπαθούμε συνεχώς να αποκτήσουμε κάτι, όπως και στην προηγούμενη κοσμική μας ζωή: περιουσίες και κοπάδια ζώων και να συσσωρεύσουμε γή μέσα από διάφορες αδικίες, απληστία και παράνομους τόκους, άφθονο χρυσάφι και ασήμι. Οι ευαγγελικές όμως εντολές απαγορεύουν αυστηρώς αυτού του είδους τα κέρδη.

Με όλα αυτά ρίχνουμε πάλι τον εαυτό μας μέσα στις βιοτικές μέριμνες, τις φιλονικίες και τα δικαστήρια στον ίδιο βαθμό με όσους έχουν παραδοθεί στην κοσμική ζωή. Το πιο λυπηρό όμως είναι ότι, τολμώντας να πράττουμε έτσι, σε αντίθεση με τις θείες εντολές και τους όρκους μας, όχι μόνο δεν συνειδητοποιούμε την αδικία μας, αλλά και υπερηφανευόμαστε επιπλέον ότι πράττουμε ενάρετα! Ενώ θα έπρεπε να μετανοούμε ενώπιον του φοβερού Κριτή και να απομακρυνόμαστε από την αμαρτία μας και ο,τι μαζέψαμε άδικα να το μοιράσουμε δίκαια, για να αξιωθούμε και εμείς να ακούσουμε: «σήμερον σωτηρία τώ οίκω τούτω εγένετο» . Ας θυμηθούμε εκείνον πού υπήρξε προηγουμένως σκληρός κερδοσκόπος και ύστερα έγινε ζηλωτής και φιλόανθρωπος δότης , ώστε να μην καταδικαστούμε μαζί με εκείνον τον άκαρδο πλούσιο πού μισούσε τους πτωχούς, ο οποίος είχε ανάγκη από μία σταγόνα νερό, όταν καιγόταν στις φλόγες της άσβεστης φωτιάς, αλλά δεν την έλαβε από τον ενάρετο Αβραάμ , πού σκέπασε όλους τους ανθρώπους με την αξιοθαύμαστη αρετή της φιλοξενίας .

Φιλάργυρος: Απλοϊκά καταλαβαίνεις την θεία Γραφή, γι' αυτό και απλοϊκά την ερμηνεύεις. «Ο υιός του ανθρώπου ουκ ήλθε ψυχάς ανθρώπων απολέσαι, αλλά σώσαι» . «Ὡσπερ ο υιός του ανθρώπου ουκ ήλθε διακονηθήναι, αλλά διακονήσαι και δούναί την ψυχήν λύτρον αντί πολλών» , όπως μας έχει πεί ο Κύριος.

Ανάργυρος: Ας παραδεχθώ ότι και καταλαβαίνω και ερμηνεύω απλοϊκά την Αγία Γραφή. Εσύ, όμως, πού την καταλαβαίνεις σωστά, πές μου· γιατί διώχνονται από τον μυστικό γάμο οι πέντε άφρονες παρθένες, ενώ οι φρόνιμες μπαίνουν μέσα μαζί με τον Νυμφίο ; Πές μου επίσης, αν μπορείς, γιατί από αυτούς πού μετέχουν στον γάμο του Αγαπημένου οι Αγγελοι στέλνουν στο βαθύ σκοτάδι, δεμένο χειροπόδαρα,

εκείνον ακριβώς πού δεν είχε ένδυμα γάμου ; Πές μου επίσης, για ποιόν λόγο στερήθηκαν του θείου δείπνου όσοι ήταν προσκεκλημένοι στον γάμο, αλλά αρνήθηκαν και δεν πήγαν ; Και σε ποιόν θα ειπωθεί με οργή: «Πορεύεσθε απ' εμού οι κατηραμένοι εις το πύρ το αιώνιον το ητοιμασμένον τώ διαβόλω και τοίς αγγέλοις αυτού» και τα συνακόλουθα; Ποιά είναι αυτά τα σάπια ψάρια, πού ως άχρηστα πετάγονται έξω ; Η μήπως δεν άκουσες ότι μόνο το ένα τέταρτο σπαρμένων σπόρων φέρνει καρπούς επί 100 η 60 η 30 φορές ; Και το πιο φοβερό, ακόμη και μερικοί από όσους έκαναν εδώ θαύματα και έδιωξαν δαιμόνια εν ονόματι του Κυρίου αποκαλούνται άνομοι . Είναι δυνατό να μην καταλαβαίνεις από όλα αυτά ότι «ου πάς ο λέγων μοι Κύριε, Κύριε, εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών, αλλ' ο ποιών το θέλημα του πατρός μου του εν ουρανοίς» ; Επειδή η πίστη χωρίς καλές πράξεις είναι νεκρή, όπως λέγει ο θείος Ιάκωβος ο αδελφόθεος , και ομοίως, αυτές είναι νεκρές χωρίς την πίστη. Ποιός εκτελεί το θέλημα του Πατρός Του; Μόνο αυτός πού αγαπάει τον μονογενή Υιό Του. Και ποιός αγαπάει αληθώς τον Υιό; Άκουσε, πώς Αυτός ο ίδιος το λέγει ξεκάθαρα: «Ο έχων τάς εντολάς μου και τηρών αυτάς, εκείνός εστιν ο αγαπών με... ο μή αγαπών με τους λόγους μου ου τηρεί» . Και προσθέτει: «Υμείς φίλοι μου εστε, εάν ποιήτε όσα εγώ εντέλλομαι υμίν» . Είναι σαφές ότι αυτός πού περιφρονεί τις άγιες εντολές Του δεν είναι φίλος αλλά εχθρός Του και «ψεύστης», όπως λέγει ο θείος Ιωάννης «ο λέγων, έγνωκα αυτόν, και τάς εντολάς αυτού μή τηρών, ψεύστης εστί, και εν τούτω η αλήθεια ουκ έστιν» .

Εμείς όμως ασεβούμε προς την θεία εντολή Του για την αγάπη προς τους πτωχούς, πού είναι η κορυφή όλων των θείων εντολών Του και η ένωση της τελειότητας, όπως είπε ο Απόστολος Παύλος . Έτσι καταπιέζουμε απάνθρωπα τους πτωχούς αδελφούς του Χριστού, εξαντλώντας τους απαιτώντας βαρείς τόκους και με διάφορες μοναστηριακές εργασίες, εντός και εκτός της μονής, κάνουμε την ζωή τους δυσβάστακτη, χωρίς να δείχνουμε κανένα έλεος. Πώς μπορούμε να ευχαριστήσουμε τον Θεό, εάν πράττουμε κατ' αυτόν τον τρόπο; Και πώς θα αποφύγουμε εκείνη την φοβερή Κρίση, όταν θα στεφανωθούν οι εκ δεξιών Του, όχι λόγω της μεγάλης νηστείας, ούτε λόγω των ολονυκτιών και των πολυώρων ψαλμωδιών, αλλά μόνο λόγω της φιλανθρωπίας και της ευσπλαγχνίας προς τους πτωχούς; Ο,τι κάνατε, λέγει, σε έναν από τους μικρότερους αδελφούς μου, το κάνατε και σε εμένα τον ίδιο . Επίσης και οι εξ ευνύμων Του δεν θα τιμωρηθούν, επειδή δεν εκτέλεσαν μεγάλες νηστείες και ολονυκτίες η δεν Τον δοξολόγησαν με πολύωρες ψαλμωδίες, αλλά επειδή ποτέ δεν έδειξαν καμμία φιλανθρωπία στους πτωχούς, πού ο ίδιος δεν ντρέπεται να τους αποκαλεί αδελφούς Του . Και έτσι θα γίνει, αφού έτσι είναι γραμμένο και δεν μπορεί και δεν τολμά κανείς να το αλλάξει.

Με ποιές σκέψεις λοιπόν εξαπατάς τον εαυτό σου, υποκύπτου-τας στο πάθος της

φιλαργυρίας και του εγωισμού; Θεωρείς μεγάλη φιλανθρωπία να δίδεις το ασήμι σου σε πτωχούς χωρικούς ως δάνειο με τόκους και με αυτόν τον τρόπο να τους παρηγορείς στην πτωχεία τους. Πράγματι, αδελφέ μου, και εγώ παραδέχομαι ότι το ασήμι πού πήραν ως δάνειο από εσένα θα ήταν γι' αυτούς μεγάλη παρηγοριά, άν, σύμφωνα με την εντολή του Θεού, τους το έδινες άτοκα και, αν δεν ζητούσες ούτε τόκους ούτε το ίδιο το δάνειο από εκείνον πού δεν μπορεί να πληρώσει εξαιτίας της μεγάλης του πτωχείας. Τότε θα ένιωθες ικανοποίηση με εκείνη την ανταμοιβή, πού σου υποσχέθηκε ο Θεός πλουσιοπάροχα στον μέλλοντα αιώνα. Μάλιστα θα θεωρούσες ως ανταπόδοση εκείνες τις ασταμάτητες, γεμάτες ιδρώτα, δουλειές του πτωχού ανθρώπου, πού αυτός εκτελεί χειμώνα - καλοκαίρι, δουλεύοντας για σένα.

Τώρα όμως ζητάς από αυτόν με την βία να απόπληρώσει το χρέος του και του κλέβεις το μικρό του κέρδος, ενώ τον ίδιο, τι απανθρωπιά!, τον διώχνεις μαζί με την γυναίκα και τα παιδιά του από το χωριό σου με άδεια χέρια. Τί μπορεί να είναι πιο απαίσιο και πιο απάνθρωπο από αυτό, αδελφέ μου; Θα ήταν καλύτερα να μην του έδινες κανένα δάνειο από την αρχή, παρά πού του το έδωσες και να τον τυραννάς τόσο απάνθρωπα. Η μήπως δεν ξέρεις, αγαπητέ μου, ότι δεν είναι εντολή του Σωτήρος να δίδει καν-είς δάνειο σε πτωχούς, αποβλέποντας σε αισχρά κέρδη από τους τόκους, αλλά να βοηθάμε τους φτωχούς στην ανάγκη τους και όχι να τους καταστρέφουμε εντελώς; Έτσι όσοι δεν δίδουν δάνειο με αυτήν την καλή πρόθεση μαζεύουν «πυρωμένα κάρβουνα» στο κεφάλι τους. «Καταραμένος, οποίος δίδει ασήμι σε δάνειο με τόκους στον αδελφό του» , λέγει η θεία Γραφή. Γνωρίζεις και σύ ο ίδιος πού θα σταλούν αυτοί οι καταραμένοι από τον δίκαιο Κριτή, αν και θα ήθελα να μή μιλήσω γι' αυτό το τρομερό βασανιστήριο. Πώς να μή φοβηθούμε εκείνη την αληθινή απειλή πού λέγει: «Από της ταλαιπωρίας των πτωχών και του στεναγμού των πενήτων, νύν αναστήσομαι, λέγει Κύριος» . Και πάλι σε άλλο χωρίο λέγει: «Ουκ εις τέλος επιλησθήσεται ο πτωχός, η υπομονή των πενήτων ουκ απολείται εις τέλος» . Πόσοι πτωχοί και πένητες, χήρες και ορφανά, ταπεινωμένοι και καταφρονημένοι από μας με διάφορους τρόπους, υπάρχουν ακόμη και φωνάζουν εναντίον μας με παράπονο και χύνουν πικρά δάκρυα από τα βάθη της ψυχής τους ενώπιον του Πατρός των ορφανών, του Κριτή των χηρών και του Προστάτη των πενήτων! Και εμείς δεν σκύβουμε καθόλου στην θλίψη και τα δάκρυά τους, μολονότι ακούμε κάθε ημέρα ότι: «κρίσις ανέλεος τώ μή ποιήσαντι έλεος· κατακαχάυται έλεος κρίσεως» . Αληθώς γίναμε «κατά την ομοίωσιν του όφews, ωσει ασπίδος κωφής και βουούσης τα ώτα αυτής» . Και όπως λέγει ο Ησαΐας για τον παλαιό ανυπότακτο λαό του Ισραήλ, «επαχύνθη η καρδιά του λαού τούτου, και τοίς ωσίν αυτών βαρέως ήκουσαν» .



Φιλάργυρος: Μα δεν σου είπα προηγουμένως ότι απλοϊκά ερμηνεύεις την Αγία Γραφή και δεν δίνεις την σωστή ερμηνεία; Πές μου, ο νόμος στην Παλαιά Διαθήκη δεν είχε καθορίσει ορισμένες πόλεις και αρκετά χωριά για την διατροφή των ιερέων και των λευϊτών; Δεν ήταν καθορισμένο να παίρνουμε την δεκάτη από όσα επωλούντο στην αγορά, όπως και ο Σωτήρας εξήγησε στο Ευαγγέλιο, μεμφόμενος τους Γραμματείς και τους Φαρισαίους, όχι επειδή απλώς «αποδεκατούτε το ηδύοσμον και το άνηθον και το κύμινον», αλλά, επειδή αγνόησαν τις πιο σημαντικές εντολές του νόμου Π «τήν κρίσιν και τον έλεον και την πίστιν» , και έδειχναν όλον τον ζήλο τους σε ασήμαντες και ουτιδανές εντολές του νόμου; Γι’

αυτό και πρόσθεσε ο Σωτήρας «ταύτα έδει ποιήσαι». Ποιά είναι «ταύτα»; Η κρίση, το έλεος και η πίστη. Και τι είναι «κακείνα μή αφιέναι»; Είναι το να «αποδεκατισθεί» το κάθε τρόφιμο πού προτείνει η αγορά. Αρα, αν ορίστηκαν για την διατροφή τους οι πόλεις και τα χωριά, και δόθηκε εντολή να αποδεκατίζουν τα τρόφιμα, τότε εμείς πού δεν υπαγόμαστε στον νόμο, αλλά πού βρισκόμαστε υπό την Χάρη, ακόμη περισσότερο δεν δικαιολογούμε να έχουμε κέρδη και να παίρνουμε δεκάτες και γεώμορα, πού καθόρισαν οι πατέρες πριν από μάς, ενώ εσύ τα λες αυτά αδικαιολόγητες ανοησίες;

Ανάργυρος: Νά, και πάλι αποκάλυψες την πλάνη σου με τα δικά σου λόγια, με τα οποία προσπάθησες, χωρίς να το θέλεις, να αντιταχθείς στην δίκαιη τοποθέτησή μου. Έχεις πάθει αυτό πού έπαθε ο Γολιάθ, πού το κεφάλι του κόπηκε από το ίδιο το σπαθί του . Αν είχες προσπαθήσει να καταλάβεις σωστά το νόημα του χωρίου, «ότι εάν μή περισσέυση η δικαιοσύνη υμών πλείον των γραμματέων και των Φαρισαίων, ου μή εισέλθητε εις την βασιλείαν των ουρανών» , καθώς και τα λόγια του μακαρίου αποστόλου Παύλου: «Ὡστε ει τις εν Χριστώ, καινή κτίσις· τα αρχαία παρήλθεν, ιδού γέγονε καινά τα πάντα» . Και πάλι προσ-θέτει: «Τούτο δε φημί, αδελφοί, ότι σάρξ και αίμα βασιλείαν Θεού κληρονομήσαι ου δύνανται, ουδέ η φθορά την αφθαρσίαν κληρονομεί» . Αν τα είχες καταλάβει όλα αυτά σωστά και τα είχες παραδεχθεί με απλότητα και χωρίς κακία, τότε δεν θα είχες ξεστομίσει αυτά πού είπες και σε καμμία περίπτωση δεν θα είχες συγκρίνει τον εαυτό σου με τους Γραμματείς και τους Φαρισαίους πού υπηρετούσαν τον νόμο. Μάλιστα, αφήνοντας κατά μέρος κάθε αντίρρηση, θα προσπαθούσες να υπερβείς την αλήθειά τους ακολουθώντας την εντολή του Ευαγγελίου, για να αξιωθείς και σύ να εισέλθεις στην βασιλεία των ουρανών. Έτσι εισήλθαν ο Παύλος ο Θηβαίος, ο Αντώνιος, ο Παχώμιος, ο Ευθύμιος, ο Σάββας ο ηγιασμένος και άλλοι άγιοι διδάσκαλοι του θείου μοναχικού βίου, οι οποίοι με όλη την ψυχή και με όλες τις σκέψεις τους προσπάθησαν να υπερβούν την αλήθεια των Φαρισαίων, ακολουθώντας την εντολή του Σωτήρος.

Σε τι όμως συνίσταται η αλήθεια των Φαρισαίων; Ακουσέ το προσεκτικά από τον ίδιο τον Φαρισαίο, πού υπερηφανεύεται λέγοντας: «Ο Θεός, ευχαριστώ σοι ότι ουκ ειμί ώσπερ οι λοιποί των ανθρώπων, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί, η και ως ούτος ο τελώνης» . Ας εξετάσουμε με δίκαιο τρόπο, αν μπορεί να συγκριθεί ο μοναχικός βίος μας και η διαμονή μας με την αλήθεια εκείνων, στην περίπτωση βεβαίως πού θεωρηθούν ανάλογα, αφού η βασιλεία των ουρανών θα είναι για μας απρόσιτη, κατά τον θείο λόγο, πού λέγει: «Ου μή εισέλθητε εις την βασιλείαν των ουρανών». Είναι ευνόητο ότι ο βίος και η διαμονή μας όχι μόνο δεν θα ήταν ανάλογα με την αλήθειά τους, αλλά θα ήταν και πολύ κατώτερα τους. Εκείνος όχι μόνο δεν αδικούσε και δεν έκλεβε τα αγαθά των άλλων, αλλά και από όλη την περιουσία του

έδινε την δεκάτη στους πτωχούς, μολονότι δεν είχε εντολή γι' αυτό. Άκουσε μόνο την θεία γραφή πού λέγει· «εσκόρπισεν, έδωκε τοίς πένησιν· η δικαιοσύνη αυτού μένει εις τον αιώνα του αιώνος» .

Εμείς όμως όχι μόνο δεν παραχωρούμε το δέκατο της περιουσίας μας στους πτωχούς, μολονότι έχουμε αυτήν την εντολή –όχι μόνο το δέκατο, αλλά όλα γενικώς να τα μοιράσουμε στους πτωχούς, αν θέλουμε να είμαστε τέλειοι– αλλά επί πλέον δεν παύουμε να αδικούμε και να αρπάζουμε τα κτήματα των πτωχών χωρικών με τους απαραδέκτους τόκους. Είναι μεγάλη αδικία και αρπαγή να συσσωρεύουμε άπληστα στην γή ασήμι και χρυσάφι αντίθετα προς την εντολή του Θεού, αλλά και να παίρνουμε σε ετήσια βάση τεράστιους τόκους από τους πτωχούς χωρικούς. Και μάλιστα να μην παραγράφουμε τα δάνειά μας, αφού από τους τόκους πού παίρνουμε από αυτούς κατά την διάρκεια πολλών ετών, έχουμε ήδη πάρει πίσω τα δικά μας πολλές φορές. Επί πλέον σε εκείνους ο νόμος δεν απαγόρευε να ζούνε μαζί με τις γυναίκες τους, να μεγαλώνουν τα παιδιά τους, να έχουν κέρδη και με δίκαιο τρόπο να αποκτούν ασήμι και κάθε άλλη αναγκαία περιουσία.

Όμως όλα αυτά, εκτός από την απόκτηση όλων των αναγκαίων με δίκαιο τρόπο, τα απαγορεύει αυστηρά η θεία εντολή σε μας τους μοναχούς, πού διαλέξαμε τον αγγελικό βίο και έχουμε εντολή να ακολουθούμε τον Σωτήρα. Γι' αυτό πρέπει με όλη την ψυχή μας και όλη την σκέψη μας, μέχρι την τελευταία μας αναπνοή, να απομακρυνόμαστε από όλα αυτά, αν πράγματι θέλουμε να φθάσουμε στην τελειότητα, σύμφωνα με την εντολή, πού λέγει, «Έσεσθε ούν υμείς τέλειοι, ώσπερ ο πατήρ υμών ο εν τοίς ουρανοίς τέλειός εστιν» , αν θέλουμε μαζί με τις φρόνιμες παρθένες να εισέλθουμε ακολουθώντας τον Νυμφίο στον ουράνιο γάμο Του. Επομένως, είναι άδικο να συγκρίνουν τον εαυτό τους με τους υπηρέτες της σκηνης και τις προεικονίσεις του νόμου αυτοί πού εισήλθαν στην μοναχική κοινωνία η, πράγμα ίδιο, πού αφιέρωσαν τον εαυτό τους στον αγγελικό και αποστολικό βίο. Επειδή το παλαιό πέρασε και ήλθε το νέο . «Η βασιλεία των ουρανών βιάζεται, και βιασταί» και όχι οι αδύναμοι και οι παραβάτες της εντολής «αρπάζουσιν αυτήν» .

Πηγή: Άπαντα Αγίου Μαξίμου Γραικού, Αγίου Μαξίμου Γραικού Λόγοι, Τόμος Α΄, Μετάφραση: Μάξιμος Τσμπένκο – Τιμόθεος Γκίμον, Έκδοσις Ιεράς Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, Άγιον Όρος 2011.

<http://bit.ly/146Mtbl>